

ADVIES

OPTIMALISATIE VAN LIJST MIDDENGESCHOOLDE
FUNCTIES VOOR ECONOMISCHE MIGRATIE 2023

Advies van de Adviescommissie Economische Migratie, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.commissieeconomischemigratie.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Ministerieel besluit houdende vaststelling van de lijst met middengeschoolde functies waarvoor een structureel tekort aan arbeidskrachten bestaat
Adviesvrager	Jo Brouns - Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw
Ontvangst adviesvraag	29 maart 2023
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring	11 mei 2023
Contactpersoon	Liselotte Hedeboom lhedeboom@serv.be Linde Buysse lbuyse@serv.be

De heer Jo Brouns

Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw

Ellipsgebouw

Koning Albert-II laan 35

1030 Schaarbeek

MB middengeschoolde functies voor economische migratie 2023

Mijnheer de minister

Elke twee jaar adviseert de Adviescommissie Economische Migratie over een lijst van middengeschoolde functies waarvoor de minister een structureel tekort op de Vlaamse arbeidsmarkt vaststelt. Op basis van deze lijst kan een werkgever zonder individueel arbeidsmarktonderzoek een derdelander voor bepaalde duur aanwerven.

Dit advies bevat de beroepen die de sociale partners aan de ontwerplijst van de VDAB vragen toe te voegen. Daarnaast benadrukken de sociale partners volop de kansen van economische migratie te willen benutten. Gezien de grote krapte op de arbeidsmarkt is de lijst voor middengeschoolde functies daarbij een belangrijk instrument en moet zo accuraat en dekkend mogelijk zijn. De sociale partners zien nog mogelijkheden om de gehanteerde werkwijze daar-toe verder te optimaliseren en te werken naar een meer toekomstbestendige lijst.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Sarah Lambrecht
voorzitter

Inhoud

Advies	5
1. Benut de kansen van economische migratie	6
2. Methodologische bedenkingen	7
2.1 Meer transparantie	8
2.2 Het concentrisch model zo goed mogelijk operationaliseren	8
2.3 Pistes voor een toekomstbestendige lijst	11
3. Voorgestelde aanpassingen van de lijst	11
4. Toegang tot beroep vrachtwagen-, autocar- en autobuschauffeur	17
Bijlage	19

Advies

Om de twee jaar raadpleegt de minister de Adviescommissie Economische Migratie over de samenstelling van een lijst van middengeschoolde functies waarvoor de minister een structureel tekort op de Vlaamse arbeidsmarkt vaststelt.¹ Op basis van deze lijst kan een werkgever zonder individueel arbeidsmarktonderzoek een derdelander voor bepaalde duur aanwerven.

De algemene knelpuntberoepenlijst 2023 van de VDAB vormt het startpunt voor de **ontwerplijst van middengeschoolde functies voor economische migratie.**² VDAB hanteert volgende criteria om van de algemene knelpuntberoepenlijst tot de ontwerplijst te komen:

- Het moet gaan om **niet-hooggeschoolde** knelpuntberoepen,
- Enkel **kwantitatieve knelpuntberoepen** worden meegenomen ofwel knelpuntberoepen waarvoor te weinig werkzoekenden beschikbaar zijn op de arbeidsmarkt,
- Het moet gaan om functies **die ook voorkomen op Europese lijst van knelpuntberoepen.**³

De [knelpuntberoepenlijst 2023](#) bevat 234 functies waarvan 68 niet-hooggeschoolde kwantitatieve knelpuntberoepen. Na de Europese check weerhield VDAB vervolgens nog 31 functies op de ontwerplijst van middengeschoolde functies voor economische migratie 2023.

De sociale partners consulteerden hun achterban en overlegden over nodige aanpassingen van de ontwerplijst. In dit advies:

- **Benadrukken ze volop de kansen van economische migratie te willen benutten.** Gezien de grote krapte op de arbeidsmarkt wijzen ze op het belang van de lijst van middengeschoolde functies in het ruimere kader van economische migratie en de noodzaak om deze lijst zo accuraat en dekkend mogelijk in te vullen,
- **Geven ze methodologische bedenkingen mee betreffende opportuniteiten en knelpunten bij de gehanteerde methodologie** om tot de lijst van middengeschoolde beroepen voor economische migratie te komen,
- **Doen ze een voorstel van aanpassingen van voorliggende lijst.**

¹ BVR houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers van 7 december 2018, Art.18, §2.

² Een beroep kan een knelpuntberoep zijn om verschillende redenen: (1) kwantitatieve oorzaken of er zijn te weinig werkzoekenden beschikbaar op de arbeidsmarkt, (2) kwalitatieve oorzaken of er bieden zich voldoende werkzoekenden aan maar ze voldoen niet omwille van een gebrek aan (de juiste) ervaring, slechte aansluiting onderwijs-werkvloer, ..., en/of (3) Specifieke arbeidsomstandigheden of werkzoekenden stellen zich niet beschikbaar omwille van de specifieke arbeidsomstandigheden. Zie: [VDAB Knelpuntberoepenlijst 2023](#)

³ De European Labour Authority (ELA) maakt jaarlijks op basis van een bevraging een lijst van *widespread shortage occupations*. [EURES-Labour Shortages report \(europa.eu\)](#)

Aanvullend vraagt de commissie **opnieuw dringend specifieke aandacht voor de toegang tot het beroep van vrachtwagen-, autocar- en autobuschauffeurs.**

1. Benut de kansen van economische migratie

Vlaanderen kent vandaag een ongekende krapte op de arbeidsmarkt. Het wordt steeds moeilijker om vacatures ingevuld te krijgen. Dat blijkt onder meer uit de spanningsindicator. Het aantal werkzoekenden zonder werk in bemiddeling per openstaande vacature rechtstreeks gemeld aan VDAB kent een dalende trend: van 5,4 in december 2017 tot 1,8 in februari 2023⁴. Ook de algemene knelpuntberoepenlijst die VDAB jaarlijks opstelt, bevat steeds meer knelpuntberoepen: de lijst van 2023 telt 234 beroepen, 27 meer dan in 2022.

De krapte op de arbeidsmarkt zal de komende jaren verder aanhouden. Door de vergrijzing blijft de vraag naar vervanging van 55-plussers stijgen en tegelijkertijd krimpt de bevolking op beroepsactieve leeftijd.

Economische migratie kan een belangrijke bijdrage leveren in de aanpak van de krapte op de arbeidsmarkt. Het concentrisch model blijft daarbij het uitgangspunt voor de sociale partners. In eerste instantie moet gekeken worden of een vacature ingevuld kan worden binnen Vlaanderen. In geval van tekort aan arbeidskrachten op de Vlaamse arbeidsmarkt, moet worden gepoogd arbeidskrachten uit de andere gewesten aan te trekken. Pas daarna kan naar de Europese arbeidsmarkt worden gekeken en vervolgens pas buiten de Europese economische ruimte. Inzetten op economische migratie gaat voor de sociale partners dan ook blijvend samen met:

- **Permanente aandacht en inspanningen om het aanwezige potentieel in Vlaanderen aan te spreken.** Dat impliceert voor de sociale partners het uitbouwen van een resultaatsgericht activeringsbeleid, een doorgedreven opleidingsbeleid en versterkt inzetten op werkbaar werk.⁵
- **Uitbouwen van de interregionale mobiliteit.** Onder meer via het (verder) uitwerken van samenwerkingsakkoorden met de andere regio's en een flankerend beleid.⁶

Gezien de huidige ongekende krapte en kwalitatieve mismatch op de arbeidsmarkt is vandaag een én-én verhaal nodig in Vlaanderen. De acute problemen als gevolg van de arbeidsmarktkrapte vergen naast een inzet op opleiding en loopbaanontwikkeling, het uitbouwen van de interregionale mobiliteit, ... ook oplossingen op kortere termijn via economische migratie.

⁴ De spanningsindicator is een maat voor de krapte op de arbeidsmarkt. Het is de verhouding tussen het aantal werkzoekenden zonder werk in bemiddeling en het aantal beschikbare vacatures rechtstreeks gemeld aan VDAB. <https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html>

⁵ VESOC-werkgelegenheidsakkoord (juli 2022). [Iedereen nodig, iedereen mee. 40 maatregelen voor de Vlaamse arbeidsmarkt.](#)

⁶ Idem

Uiteraard moet daarbij steeds rekening worden gehouden met de belangen van het herkomstland, belangen van de individuele migrant en de ontvangende samenleving en het principe van ethische rekrutering.

Om de kansen van economische migratie ten volle te benutten moet het model aantrekkelijk worden gemaakt. Belangrijk daarbij is de uitwerking van:

- **een warm welkom** of een goed onthaal van economische migranten in Vlaanderen. Daarbij moeten de lokale initiatieven zich niet beperken tot informatieverstrekking, maar ook begeleiding bieden, o.a. over huisvesting en de arbeidsmarkt.⁷
- **een vlot en snel welkom** zowel wat betreft de aanvraagprocedure inzake economische migratie als de aanmeldingsprocedures bij de lokale besturen wanneer buitenlandse werknemers hier aankomen. Daarbij is een goede en efficiënte structurele samenwerking en communicatie tussen de verschillende betrokken overheden nog steeds een belangrijk werkpunt.⁸
- **een accurate en dekkende lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie.** Voor deze middengeschoolde functies geldt een vermoeden van structureel tekort op de Vlaamse arbeidsmarkt. Hierdoor kunnen werkgevers zonder individueel arbeidsmarktonderzoek derdelanders aanwerven voor de functies op deze lijst. Hooggeschoolde functies komen automatisch in aanmerking voor economische migratie, terwijl kortgeschoolde functies in Vlaanderen enkel in aanmerking kunnen komen via een individueel arbeidsmarktonderzoek. De sociale partners zien deze lijst ook als een instrument om sociale misbruiken en fraude tegen te gaan. Werkgevers plaatsen werknemers voor de geselecteerde beroepen immers rechtstreeks op de loonlijst.
- **duidelijke en transparante instructies voor de toelating tot arbeid via 'overige categorieën'.** Wanneer een functie niet tot de vrijgestelde categorieën voor economische migratie behoort, inclusief de lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie, is een toelating tot arbeid nog mogelijk via een individueel arbeidsmarktonderzoek. Een werkgever moet dan aantonen dat het in deze concrete situatie niet mogelijk is om binnen een redelijke termijn een arbeidskracht te vinden op de lokale arbeidsmarkt.

2. Methodologische bedenkingen

De lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie moet zo accuraat en dekkend mogelijk zijn. In toepassing van de afspraken die werden gemaakt bij het invoeren van deze categorie in 2018, appreciëren de sociale partners de inspanningen van de dienst Economische Migratie en de VDAB om dat op een objectieve en een op feiten gebaseerde aanpak te doen. Tegelijkertijd vergt dat het blijvend op punt stellen van de gehanteerde methodologie. Bij elk van

⁷ Adviescommissie Economische Migratie (13 december 2021). [Een warm welkom. SERV](#), Brussel.

⁸ Zie o.a. Adviescommissie Economische Migratie (22 juni 2019). [Prioriteitennota Economische Migratie 2019-2024](#). SERV, Brussel.

de gehanteerde criteria (scholing, kwantitatief tekort, Europese toets) formuleren de sociale partners in wat volgt hun bedenkingen en aanbevelingen.

De sociale partners zien mogelijkheden om de gehanteerde werkwijze verder te optimaliseren door in te zetten op:

- Meer transparantie,
- Het verfijnen van de operationalisering van het concentrisch model,
- Pistes voor een meer toekomstbestendige lijst.

2.1 Meer transparantie

De sociale partners zien volgende mogelijkheden om de lijst zo transparant mogelijk te maken en verwarring bij de toepassing ervan te vermijden:

- **Stem de namen in de beroepskwalificatiedatabank zo goed mogelijk af op de beroepsnamen van VDAB** . Het BVR bepaalt dat een middengeschoolde functie verwijst naar een kwalificatieniveau drie of vier. De kwalificatiedatabank uit de Vlaamse Kwalificatiestructuur bevat daar informatie over maar de gehanteerde beroepsnamen zijn vaak niet afgestemd op de beroepsnamen van VDAB.
- **Integreer de lijst met middengeschoolde functies waarvoor een structureel tekort aan arbeidskrachten bestaat in de bestaande algemene knelpuntberoepenlijst van VDAB**. Dit kan eenvoudig door aan de bestaande knelpuntberoepenlijst per functie toe te voegen of deze in aanmerking komt voor economische migratie en via welke procedure (zie Bijlage voor een voorstel tot integratie: Figuur 1).
- **Hanteer ook in het MB middengeschoolde functies waarvoor een structureel tekort aan arbeidskrachten bestaat consequent de beroepsnamen van VDAB**. Dat vermijdt verwarring over mogelijke onderliggende functies. Bijvoorbeeld of onder *bestuurder bouwplaatsmachines* ook de *(toren)kraanbestuurders* vallen.

2.2 Het concentrisch model zo goed mogelijk operationaliseren

De sociale partners zien volgende opportuniteiten om de operationalisering van de concentrische aanpak bij de opmaak van de lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie verder te verbeteren:

- Werk naar een zo dekkend en accuraat mogelijke lijst van middengeschoolde knelpuntberoepen op Vlaamse niveau (2.2.1),
- Focus op surplusen in de volgende stappen van de concentrische aanpak (2.2.2).

Bijkomend vraagt de commissie om voorafgaand aan het opstellen van een nieuwe lijst telkens een evaluatie van de voorgaande lijst te maken. Dat moet onder meer zicht geven op aantal beroepen waarvoor de invulling van de vacatures via economische migratie effectief is gelukt. Daarbij zijn indicatoren zoals het herkomstland, de grootte, de sector, ... relevant, aangevuld met een rapportering over acties vanuit VDAB gericht op deze doelgroep.

2.2.1 Werk naar een zo dekkend en accuraat mogelijke lijst van middengeschoolde knelpuntberoepen op Vlaams niveau

Voor het samenstellen van de lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie worden enkel de knelpuntberoepen op basis van een kwantitatief tekort weerhouden. Vanuit het principe van het concentrisch model is dat een logische stap. In realiteit blijkt echter dat bijvoorbeeld de tekorten op basis van kwalitatieve factoren, zoals een tekort aan de juiste ervaring, niet steeds op korte termijn opgelost geraken.

De sociale partners vragen om de lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie zo dekkend en accuraat mogelijk te maken door:

- **De startlijst van kwantitatieve middengeschoolde knelpuntberoepen zo exhaustief mogelijk te maken.** Om knelpunten in te schatten, baseert VDAB zich op dit moment op de eigen vacaturedatabank en andere grote externe zoekkanalen zoals vacatures gemeld bij interim en Jobat. Om te realiseren dat de knelpuntberoepenlijst de vacature nood dekt, is het belangrijk dat:
 - **VDAB zijn rol als arbeids- en dataregisseur ten volle uitoefent.** Dat betekent onder meer dat VDAB een zo breed mogelijke dataset van vacatures bekijkt om de knelpuntberoepenlijst op te maken en dat VDAB binnen de werkgeversbenadering het belang van het melden van vacatures bij VDAB blijft benadrukken.
 - **Werkgeversorganisaties blijvend hun leden sensibiliseren om vacatures zoveel mogelijk te melden bij VDAB.** Vandaag worden nog heel wat vacatures niet gemeld bij VDAB.
 - **Permanent openstaande vacatures correct worden meegenomen.** Voor sommige functies zoeken ondernemingen permanent kandidaten en melden deze vacature maar een enkele keer bij VDAB. Eén vacature vertegenwoordigt met andere woorden verschillende openstaande posten. Het is vandaag onduidelijk over hoeveel effectieve vacatures het gaat. De sociale partners stimuleren eigen sectoren om dit mee te nemen in de eigen gesprekken rond de knelpuntberoepenlijst met VDAB.
- **De inschatting van het nodige scholingsniveau zoveel mogelijk te objectiveren en te verduidelijken waarom functies die eerder op de lijst van middengeschoolde functies stonden nu worden geschrapt op basis van dat criterium.** De sociale partners stellen vast dat een aantal functies uit het vorige MB werden geschrapt omdat het eerder om hogegeschoolde functies zou gaan. Gezien er geen één-op-één link is met de functies in de Vlaamse Kwalificatiestructuur gaat het niet duidelijk over functies van kwalificatieniveau 5 of meer (zie ook punt 2.1) of zelfs eerder over functies van kwalificatieniveau 4. Bovendien wordt bij een groot aandeel van de vacatures voor deze functies geen hogegeschoold maar een middengeschoold profiel gevraagd.
- **Voldoende aandacht te hebben voor niche-gebonden beroepen met slechts een beperkt aantal vacatures maar toch een hoog tekort aan arbeidskrachten.** Bij opmaak van de knelpuntberoepenlijst worden enkel vacatures zoals gemeld bij VDAB meegenomen in de analyse. Door het klein aantal vacatures voor niche-gebonden beroepen kunnen deze onder de radar blijven.

2.2.2 Focus op surplussen in de volgende stappen van de concentrische aanpak

De concentrische aanpak impliceert dat er bij een tekort aan arbeidskrachten op de Vlaamse arbeidsmarkt altijd eerst wordt getracht arbeidskrachten uit de andere gewesten aan te trekken, vervolgens arbeidskrachten uit andere Europese landen en in laatste instantie buiten de Europese economische ruimte.

De sociale partners pleiten om in elke volgende stap van het concentrisch model de nadruk te leggen op surplussen eerder dan tekorten in andere regio's en Europese landen.

Dat is een correctere operationalisering van het concentrisch model van economische migratie. Vandaag gebeurt dat op basis van informatie over knelpuntberoepen in de andere gewesten en andere Europese landen. Maar geen tekorten voor bepaalde functies in andere gewesten of Europese landen betekent nog niet dat er een overschot is dat het grote tekort in Vlaanderen kan compenseren. De aanpak via surplussen is correcter en ook beter te rijmen met de principes van ethische rekrutering. Het is niet de bedoeling tekorten te creëren in andere landen. Tegelijkertijd stellen de sociale partners vast dat vandaag nog te weinig landen, inclusief Vlaanderen, informatie over deze surplussen doorgeven. Concreet vragen de sociale partners:

- **Schrap middengeschoolde functies niet automatisch uit de lijst voor economische migratie omdat ze geen knelpuntberoep zijn op Brussels, Waals of Europees niveau.** Geen knelpuntberoep op Brussels, Waals of Europees niveau betekent immers niet dat er in de andere gewesten of op Europees niveau een overschot is dat het grote tekort in Vlaanderen kan compenseren. Een beroep komt bovendien pas op de Europese lijst als widespread shortage occupation wanneer 11 Europese landen het als knelpuntberoep aangeven⁹.
- **Stem de Vlaamse lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie en de Waalse lijst beter op elkaar af en maak waar mogelijk gebruik van informatie over surplussen in Wallonië.** Vandaag bestaat er een groot verschil in het aantal beroepen op beide lijsten waarbij de lijst in Wallonië meer functies bevat. Dat lijkt haaks te staan op de realiteit van de arbeidsmarkt in beide regio's vandaag. Een betere afstemming en waar mogelijk het gebruik van informatie over surplussen lijkt opportuun om mogelijke misbruiken te voorkomen.
- **Maak voor de operationalisering van de Europese trap in de concentrische aanpak gebruik van de informatie over bestaande surplussen in andere Europese landen zoals opgelijst door ELA.**¹⁰ De sociale partners pleiten ervoor dat ELA de oefening om tot betere gegevens over surplussen te komen verder zet. De aanpak op basis van gegevens over surplussen gaat best gepaard met het meer actief rekruteren waarbij de VDAB in

⁹ [EURES-Labour Shortages report \(europa.eu\)](https://eures.europa.eu/eures/en/shortages)

¹⁰ Idem

samenwerking met de andere bevoegde instanties zoals Flanders Investment en Trade via tijdelijke rekruteringsacties actiever voor knelpuntberoepen rekruteert uit andere landen.¹¹

2.3 Pistes voor een toekomstbestendige lijst

De lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie is momenteel gebaseerd op gegevens uit het verleden. Op dit moment vormt de jaarlijkse knelpuntberoepenlijst van VDAB de belangrijkste startbasis voor het opstellen van de lijst. Daarbij zijn enkel de functies met kwantitatieve knelpunten van tel. De knelpuntberoepenlijst vertrekt vanuit een statistische analyse op de vacatures die bij VDAB gemeld zijn. Het werpt met andere woorden vooral een blik op het verleden. Bovendien is de lijst onvolledig gezien heel wat vacatures niet bij VDAB worden gemeld (zie opmerking onder punt 2.2).

De sociale partners vragen om pistes te verkennen om de lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie meer toekomstbestendig te maken. De lijst geldt uiteindelijk telkens voor de komende twee jaar. Een aantal informatiebronnen zijn daarbij relevant. Zo zijn er de sectorprojecties van het Steunpunt Werk¹² die een zicht geven op de toekomstige aanwervingsbehoefte en vergrijzing in sectoren. Ook informatie over de in- en uitstroom in onderwijs is daarbij relevant. De sociale partners wijzen hier op de rol van het onderwijs om in te spelen op de toekomstige nood aan arbeidskrachten.

Daarnaast heeft Vlaanderen een aantal beleidsdoelstellingen voorop gesteld die een belangrijke impact zullen hebben op het aantal nodige toekomstige arbeidskrachten. Zo keurde de Vlaamse Regering in mei 2020 de Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie¹³ voor gebouwen goed. Om de vastgelegde doelstellingen te kunnen realiseren zijn volgens een recent rapport van het VEKA¹⁴ tegen 2030 17.200 à 20.800 bijkomende gekwalificeerde arbeidskrachten in de bouw nodig. De reeds bestaande tekorten op de arbeidsmarkt in de bouwsector zullen vergroten. Het rapport verwijst naar de mogelijkheid om via het systeem van de gecombineerde vergunning derdelanders aan te trekken maar dat daar tot op heden slechts (te) beperkt gebruik van wordt gemaakt.

3. Voorgestelde aanpassingen van de lijst

Na consultatie op het terrein vragen de sociale partners om onderstaande beroepen toe te voegen aan de lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie. De sociale

¹¹ Adviescommissie Economische Migratie (22 juni 2019). [Prioriteitennota Economische Migratie 2019-2024](#). SERV, Brussel.

¹² [Sectorprojecties - Steunpunt Werk](#)

¹³ [Vlaamse langetermijnrenovatiestrategie gebouwen 2050 asqdbb.pdf \(vlaanderen.be\)](#)

¹⁴ BE-REELI, oktober 2022, ["Behoefte aan bijkomende capaciteit in de bouwsector voor Vlaamse re-novatie-doelen"](#)

partners wijzen er nog eens op dat ook knelpuntberoepen in Vlaanderen die geen knelpuntberoep zijn op Brussels, Waals of Europees niveau in aanmerking komen. Geen tekort betekent immers nog niet dat er een surplus aan beschikbare arbeidskrachten beschikbaar zijn (zie ook punt 2.2). De Vlaamse sociale partners benadrukken tot slot het grote belang van een goede kennis van het Nederlands voor de begeleider kinderopvang.¹⁵

Beroep	Spanningsindicator maart 2023¹⁶ (Me = 5,36)	Niveau Vlaamse Kwalificatiestructuur¹⁷
Bouwberoepen		
Monteur van centrale verwarmingsinstallaties	1,91	4 (Chauffagist)
Kraanbestuurder	1,76	4 (Torenkraanbestuurder)
Rigger - monteerder	0,74	4 (lasser-monteerder)
Brandertehnicus	1,57	4 (Brandertehnicus)
Installateur van datacom-municatienetwerken	0,78	4 (installateur nutsvoorzieningen of datacommunicatie- & netwerktechnieker)
Dakdekker schuine daken	1,33	3 (Dakdekker metalen dakbedekking, dakdekker niet-metalen dakbedekking)
Dakdekker platte daken	2,91	3 (Dakafdichter)
Wegenwerker	1,03	4 (Asfalt-en betonwegenbouwer)

¹⁵ Om een vergunning te krijgen, moeten niet alle begeleiders in de kinderopvang Nederlands spreken, maar wel om subsidies te krijgen. Kind & Gezin legt duidelijk uit dat nieuwe medewerkers de vereiste taalkennis moeten hebben. Kandidaat-medewerkers die geen attest Nederlands hebben, moeten hun niveau van taalkennis laten testen. Als uit deze test blijkt dat zij onvoldoende Nederlands kennen, dan kan de kandidaat pas starten nadat hij of zij een taal cursus volgde en aan het vereiste niveau voldoet. Het vereiste niveau is voor kinderbegeleiders B1 voor spreken en luisteren en A2 voor lezen en schrijven. Bron: <https://www.kindengezin.be/img/opvolging-van-kennis-nederlandse-taal.pdf>; <https://www.integratie-inburgering.be/taalttest-nederlands-kinderdagverblijven>

¹⁶ <https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html>

¹⁷ De Adviescommissie Economische Migratie heeft in de mate van het mogelijke de overeenstemmende beroepskwalificatie gezocht in de VKS.

Binnenschrijnwerker	3,14	3 (Binnenschrijnwerker)
Buitenschrijnwerker	1,25	3 (Buitenschrijnwerker)
Monteur van interieurinrichtingen	2,11	3 (Interieurbouwer)
Werkplaatschrijnwerker	1,63	3 (Werkplaatsbinnenschrijnwerker, werkplaatsbuitenschrijnwerker, werkplaatsbuitenschrijnwerker hout)
Dekvloerlegger	1,83	3 (Dekvloerlegger)
Calculator bouw	0,53	Geen overeenstemmende beroepskwalificatie gevonden
Natuursteenbewerker	1,21	4 (Natuursteenbewerker)
Daktimmerman	4,91	4 (Daktimmerman)
Installateur liften	0,42	Geen overeenstemmende beroepskwalificatie gevonden
Boor- en heimachinist	0,37	3 (Boorder -horizontale boringen), 3 (boorder - verticale boringen)
Stukadoor	3,00	3 (Stukadoor)
Glaswerker	1,45	3 (Glaswerker)
Plaatser van ventilatiesystemen	2,09	4 (Vakman installatietechnieken)
<i>Horeca, handels- en verkooppersoneel</i>		
Chef-kok	1,51	4 (Kok)
<i>Industriële beroepen en ambachten</i>		

Technicus industriële installaties	0,31	4 (Technicus industriële elektriciteit)
Technicus ontwerper industriële automatisering	1,22	4 (Techniker industriële procesautomatisatie)
Technicus elektronische installaties	0,64	4 (Elektrotechnicus)
Technicus industriële automatisering	0,36	4 (Techniker industriële procesautomatisatie)
Technicus controle en kwaliteit elektriciteit en elektronica	2,44	4 (Elektrotechnicus), 4 (Electronica-techniker)
TIG Lasser	3,70	4 (Lasser-monteerder), 3 (Hoeknaadlasser), 3 (Plaatslasser), 3 (Pijplasser)
Halfautomaat lasser	4,85	4 (Lasser-monteerder), 3 (Hoeknaadlasser), 3 (Plaatslasser), 3 (Pijplasser)
Operator textielproductiemachines	1,30	4 (Regelaar van textielproductiemachines)
Slachter	2,53	3 (Slachter)
Uitsnijder-uitbener	2,76	3 (Uitbener – uitsnijder)
Technicus koeltechniek en klimatisatie	0,57	4 (Koeltechnicus), 5 (Regeltechnicus klimatisatie)
Meubelmaker	4,80	3 (Meubelmaker)
Operator installaties in de chemische industrie	3,02	4 (Procesoperator chemische en farmaceutische industrie)
Machineregelaar kunststofverwerking	1,69	4 (Productieoperator kunststoffen (machineregelaar))

Onderhoudstechnicus liften	0,43	Geen overeenstemmende beroepskwalificatie gevonden
Onderhoudstechnicus verwarmingsinstallaties	0,54	Geen overeenstemmende beroepskwalificatie gevonden
Matrijzenmaker	1,07	4 (Gereedschapstechnieker)
Machinebouwer	0,72	Geen overeenstemmende beroepskwalificatie gevonden
Kwaliteitscontroleur mechanische en metalen constructies	4,87	4 (Meettechnieker)
Technicus elektrische en elektronische toestellen, witgoed	2,39	4 (electronicatechnieker), 4 (electromecanicien), 4 (electrotechnicus)
Technicus communicatienetwerken	0,79	4 (datacommunicatie- en netwerktechnieker)
Onderhoudsmedewerker luchtvaartuigen	1,71	3 (vliegtuigtechnieker cat. A), 4 (vliegtuigtechnieker cat. B1, B2)
<i>Pedagogische beroepen</i>		
Begeleider kinderopvang	2,88	4 (Kinderbegeleider baby's en peuters)

Gezien de krappe toestand op de arbeidsmarkt lijsten de sociale partners hieronder ook zes middengeschoolde functies op die boven de Vlaamse mediane spanningsindicator liggen.

Signalen uit de betrokken sectoren geven aan dat de nood aan al de onderstaande profielen feitelijk zeer groot is. Om diverse redenen weerspiegelt zich dit onvoldoende in de spanningsindicator en is de startlijst onvoldoende accuraat. Onder 2.2.1 is de bezorgdheid om de initiële lijst van kwantitatieve knelpunten meer exhaustief dekkend te maken reeds aangekaart. Hieronder bijkomend per soort functies argumenten waarom ook deze functies op dit moment wel in de lijst van middengeschoolde functies voor economische migratie moeten worden opgenomen.

Beroep	Spanningsindicator maart 2023¹⁸ (Me = 5,36)	Niveau Vlaamse Kwalifica- tiestructuur¹⁹
---------------	---	--

Bouwberoepen

Torenkraanbestuurder	5,76	4 (Torenkraanbestuurder)
-----------------------------	------	--------------------------

Zelfde profiel als *bestuurder bouwplaatsmachines* die in het ontwerp MB is opgenomen.

Dakdekker industriële daken	7,54	Geen overeenstemmende beroepskwalificatie gevonden
------------------------------------	------	--

Zelfde profiel als *dakdekker platte daken* en *dakdekker schuine daken* met lage spanningsindicator. Onder invloed van de vergroening en de klimaatdoelstellingen zal de vraag vanuit de industrie naar groene ingrepen op de daken stijgen.

En tot slot gegroepeerd voor de volgende vier industriële operatoren is het zo dat er een mismatch is tussen de initiële lijst en de realiteit. In sommige gevallen laten ondernemingen één enkele vacature continu open staan, maar deze telt in de databank omwille van technische redenen slechts als één enkele aanmelding. Op het niveau van de VKS worden operatoren soms onder dezelfde noemer gevat wat duidt op eenzelfde profiel. Zo wordt zowel *operator installaties chemische industrie* als *operator installaties farmaceutische industrie* gevat onder *procesoperator chemische en farmaceutische industrie* (niveau 4), waar bij de ene operator (*installaties chemische industrie*) het tekort wel tot duidelijk tot uiting komt in de spanningsindicator. Ook een blik op de Waalse lijst waar de verschillende functies wel zijn opgenomen wijst op een kwantitatief tekort. Soms is de vergelijking met de Waalse lijst één op één qua functie (bijv. voor productieoperator voeding - opérateur de production en industrie alimentaire; torenkraanbestuurder - conducteur de grue à tour) soms is het verband wat breder (dakdekker - couvreur; houtbewerker operator - menuisier; operator installaties in de farmaceutische industrie - opérateur de fabrication des industries chimiques)

¹⁸ <https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html>

¹⁹ De Adviescommissie Economische Migratie heeft in de mate van het mogelijke de overeenstemmende beroepskwalificatie gezocht in de VKS.

Beroep	Spanningsindicator maart 2023 ²⁰ (Me = 5,36)	Niveau Vlaamse Kwalifica- tiestructuur ²¹
--------	---	---

Industriële beroepen en ambachten

Productieoperator voeding	8,80	4 (Productieoperator voedingsindustrie)
Operator houtbewerking	8,53	3 (Operator in de houtzagerij)
Operator houten plaatmateriaal	9,96	4 (Procesoperator hout)
Operator installaties in de farmaceutische industrie	10,00	4 (Procesoperator chemische en farmaceutische industrie)

4. Toegang tot beroep vrachtwagen-, autocar- en autobuschauffeur

Voorzie dringend opnieuw de mogelijkheid om beroep te doen op een tolk bij het verplicht examen voor vrachtwagenchauffeurs om code 95 te behalen. Code 95 bewijst de vakbekwaamheid van vrachtwagenchauffeurs en is nodig om te kunnen rijden. Wanneer het rijbewijs van een derdelander dateert van na 2009 is daarvoor een verplicht examen in de landstaal nodig. De mogelijkheid om beroep te doen op een tolk werd echter afgeschaft. Eventueel kan er bijstand worden verleend van een door het examencentrum aangeduide, beëdigd tolk die vertaalt naar Frans, Duits of Engels. Hetzelfde probleem stelt zich indien de betrokken werknemer komt uit een land waarvan het rijbewijs van de categorie C/CE niet in België is erkend²². Ook dan moet de betrokken werknemer in België het rijbewijsexamen voor de gewenste categorie opnieuw afleggen in de landstaal.

²⁰ <https://www.vdab.be/trendsdoc/beroepen/index.html>

²¹ De Adviescommissie Economische Migratie heeft in de mate van het mogelijke de overeenstemmende beroepskwalificatie gezocht in de VKS.

²² Niet in België erkend rijbewijs = land die niet op volgende lijst voorkomt of land waarvoor enkel het rijbewijs categorie B in België wordt erkend. [Lijst van landen en regio's buiten de Europese Unie of Europese Economische Ruimte die erkende rijbewijzen afleveren | FOD Mobiliteit \(belgium.be\)](#)

Dit zorgt voor grote terughoudendheid bij werkgevers om via economische migratie arbeidskrachten aan te werven. Aangezien Vlaanderen als logistieke draaischijf deze profielen erg nodig heeft en de taalkennis voor het beroep minder essentieel is dan bijvoorbeeld bij zorgkundigen, vraagt de commissie om de mogelijkheid van tolken opnieuw te voorzien. **Die mogelijkheid is ook belangrijk in het kader van verplichte nascholingsmodules om code 95 te verlengen.** Daarnaast is het uiteraard belangrijk dat deze chauffeurs in goede omstandigheden kunnen wonen en werken in Vlaanderen.

De sociale partners wijzen erop dat mutatis mutandis dezelfde opmerking geldt voor autocar- en autobuschauffeurs.

Bijlage

Figuur 1 Voorstel integratie lijst met middengeschoolde functies waarvoor een structureel tekort aan arbeidskrachten bestaat in bestaande algemene knelpuntberoepenlijst VDAB (zie punt 2.1).

Voorbeeld overzichtsslide

Economische migratie

Buitenlanders die in Vlaanderen komen werken, moeten daar vooraf een toelating tot arbeid voor hebben gekregen.

Categorie 1 :
Alleen voor [enkele welbepaalde categorieën van buitenlanders](#) geldt de verplichting van een toelating tot arbeid niet.

Categorie 2:
Een buitenlandse werknemer die een knelpuntberoep (middengeschoolde functies) invult en die niet tot een van die welbepaalde categorieën behoort en daarom wél een toelating tot arbeid nodig heeft, kan in Vlaanderen werken als hij aan de onderstaande voorwaarden voldoet.

- Hij heeft een Belgische werkgever.
- Zijn functie komt voor op de [lijst met knelpuntberoepen voor middengeschoolde functies](#).

Categorie 3:
Blijkt dat uw job niet als een knelpuntberoep (middengeschoolde functies) wordt gezien? Dien uw aanvraag voor een toelating tot arbeid dan in onder de [categorie 'overige'](#). Uw aanvraag moet bewijzen dat het onmogelijk is om binnen een redelijke termijn een geschikte werknemer te vinden op de arbeidsmarkt. De VDAB zal ook een arbeidsmarktonderzoek uitvoeren.

Voorbeeld knelpuntberoepenslide

Bouwberoepen

Bouwarbeiders afwerking				 Cat. 1	Cat. 2
Stukadoor			X		
Dekvloerlegger			X		X
Vloerder tegelzetter	X	X	X		X
Dakdekker schuine daken	X		X		X
Dakdekker platte daken	X		X		X
Dakdekker industriële daken	X		X		X
Monteur van metalen gevel- en dakelementen	X		X		
Binnenschrijnwerker		X			X
▲ Buitenschrijnwerker		X			X
Monteur van interieurinrichtingen		X			X
▲ Werkplaatsschrijnwerker		X			X
Glaswerker	X	X			X
Schilder - decorateur		X			
Plaatser van vloerbekledingen	X	X			X

Blijkt dat uw job niet onder categorie 1 of categorie 2 voor economische migratie valt? Dien dan uw aanvraag voor een toelating tot arbeid dan in onder de categorie 'overige'.

12 | Knelpuntberoepen 2023
